

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ändring av körkortslagen för landskapet Åland

1992-93

nr 6

1991-92

Fr nr 7 och 17

1991-92

LM nr 67

HM nr 63

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår i framställningarna nr 7 och 17 ändringar i körkortslagen för landskapet Åland. Ändringarna avser att komplettera och förtydliga bestämmelserna i den nya körkortslag som trädde i kraft den 1 januari 1992.

Motionerna

I lagmotion nr 67/1991-92 föreslås att förarutbildningen för att erhålla körkort av klass C skall få påbörjas redan när eleven uppnått 17 års ålder. I hemställningsmotionen nr 63/1991-92 efterlyses en ändring av körkortslagen så att en körkortsinnehavare kan avlägga examen för en högre körkortsklass utan krav på att tentera om hela examen.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagförslagen i landskapsstyrelsens framställningar godkänns med vissa ändringar av förtydligande eller lagteknisk natur. Lagmotionen föreslås förkastad med hänvisning till framställningens förslag. Utskottet diskuterar i betänkandet hur förslagen i hemställningsmotionen kan beaktas.

UTSKOTTETS SYNUNKTER

Allmän motivering

En helt förnyad körkortslag (79/91) trädde i kraft den 1 januari 1992. Förslagen i framställningarna bygger på erfarenheterna av denna reform. Deras syfte är att i vissa avseenden förenkla bestämmelserna samt att rätta till eller komplettera sådant som förbisetts i den tidigare beredningen. Praktiska erfarenheter har dessutom i vissa fall föranlett behov av ändringar.

Utskottet har i huvudsak funnit framställningarna ändamålsenliga och behövliga. De ändringar utskottet föreslår avser främst att förtydliga förslagen i tekniskt eller språkligt hänseende.

Landskapsstyrelsen har förelagt ändringsförslagen i två olika framställningar (nr 7 och 17/1992-93). Utskottet har av praktiska skäl behandlat de båda framställningarna gemensamt och sammanfört förslagen till en enda lagtext.

Detaljmotivering

Landskapslag om ändring av körkortslagen

4 § Landskapsstyrelsens förslag bygger på att lagtinget skulle ha godkänt landskapsstyrelsens tidigare överlämnade förslag till landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av vissa riks författningar rörande fordon (framst. nr 29/1991-92). Enligt sistnämnda lagförslag skulle bl.a. fordonstypen trafiktraktor ha blivit definierad. Landstinget förkastade emellertid 30.12.1992 förslaget. Av den orsaken föreslås bestämmelserna om trafiktraktor i 4 § utgå.

Utskottet har i sammanhanget funnit det påkallat att förtydliga den del av lagtexten som anger vilken behörighet körkort av klass B medför. Förslaget innebär ingen ändring i sak.

13 § Utskottets ändringsförslag är av förtydligande natur. Utskottet konstaterar i sammanhanget att den examen som krävs av s.k. privatlärare enligt landskapsstyrelsens beslut avläggs vid motorfordonsbyrån och omfattar ett teoriprov samt ett prov som visar att examinandan behärskar läroplanen för den ifrågavarande undervisningen.

14 och 15 §§ Ändringsförslagen är av förtydligande natur.

17 § Landskapsstyrelsen föreslår ett tre månaders uppskov med utfärdande av mopedförarbevis för den som olovligen framfört moped. Utskottet föreslår en komplettering så att samma påföljd drabbar den som olovligen framfört också annat motorfordon.

20 § Förslaget om att tillstånd att hålla bilskola skall ges på begränsad tid är enligt utskottet motiverat med hänsyn till den tillsyn över undervisningens omfattning och kvalitet som landskapsstyrelsen bör utöva. Tillstånden bör dock inte enligt utskottet utfärdas för längre tid än tio år, varför lagtexten förtydligats i detta avseende.

36 § Enligt körkortslagens 25 § 2 mom. kan motorfordonsbyrån ge även den som erhållit förarutbildning utanför landskapet rätt att avlägga förarexamen här. Däremot saknar lagstiftningen bestämmelser om huruvida polismyndigheten kan utfärda körkort med annan förarexamen som grund än sådan som avlagts i landskapet. I riket avlagd

förarexamen godkänns enligt praxis, vilket också anges i förslaget motivering. Rikets körkortsförordning (ä. FFS 1404/92) anger likaså att i landskapet Åland avlagd förarexamen ger rätt att utfå körkort i riket.

Utskottet har inte ansett det påkallat att införa några ändringsförslag i 36 § men finner att landskapsstyrelsen bör överväga huruvida lagstiftningen borde kompletteras med uttryckliga bestämmelser om godkännande av annan förarexamen än sådan som avlagts i landskapet.

46 och 46a §§ De i framställningen nr 17/1992-93 ingående bestämmelserna föreslås sammanförda med den i framställningen nr 7/1992-93 ingående lagtexten.

I 46a § ingår ingen uttrycklig bestämmelse om att körkort kan återkallas på innehavarens begäran. Utskottet anser att detta är möjligt även utan att det direkt anges i lag.

51 § Det i framställningens 52 § ingående förslaget bör rätteligen avse 51 §. Av detta följer vidare att förslaget 52a och 52b §§ bör vara 52 respektive 52a §§.

52a § Paragrafens bestämmelser tillämpas på dem som innehar körkort som utfärdats i annat land än något av de nordiska länderna. I den körkortslag som gällde före 1.1.1992 ingick bestämmelser som grundade sig på de internationella vägtrafikavtalen från 1949 och 1968. I den nya körkortslagen föreslogs dessa bestämmelser avlägsnade men landstinget införde på förslag av lagutskottet (Lu bet.nr 26/1989-90) en bestämmelse om att landskapsstyrelsen närmare beslutar om giltigheten av dylika körkort. Utskottet har erfarit att den bestämmelsen inte varit ändamålsenlig, varför den föreslås ersatt med en blankettbestämmelse om att bestämmelserna i riket gällande utomnordiska körkort skall tillämpas också på Åland.

Utskottet stöder i sak landskapsstyrelsens förslag men anser att de materiella bestämmelserna bör framgå direkt av lagtexten, som därför omformats i enlighet härmed.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Enligt 20 § 3 mom. i den nya självstyrelselagen skall landskapsstyrelsen fatta beslut om när en landskapslag träder i kraft om inte lagtinget har bestämt ett ikraftträdelsedatum. Med tanke på möjligheten att bringa de nu aktuella ändringarna i körkortslagen i kraft så snart som möjligt föreslår utskottet att ikraftträdelsedagen lämnas öppen i lagtexten och att landskapsstyrelsen då lagen utfärdas anger ett ikraftträdelsedatum.

Lagmotion nr 67/1991-92

Enligt motionen skall 11 § körkortslagen ändras så att förarutbildning för körkort av

klass C (lastbilskörkort) får påbörjas redan då eleven uppnått 17 års ålder. Eftersom samma förslag ingår i landskapsstyrelsens framställning nr 7/1992-93 och utskottet lagt framställningen till grund för sin behandling, föreslår utskottet att det i motionen ingående lagförslaget förkastas.

Hemställningsmotion nr 63/1991-92

Motionärerna anför att en förarexamen enligt gällande körkortslag inte kan kompletteras, varför den som redan innehar körkort men önskar utfå körkort av en högre klass måste avlägga en ny fullständig förarexamen. Motionärerna hemställer om en lagändring i detta avseende.

Bestämmelserna om förarexamen i 4 kap. körkortslagen reglerar inte närmare hur förarexamen avläggs. Enligt utskottets bedömning förutsätter motionärernas önskemål därför inte ändringar i lagstiftningen. Utskottet anser i likhet med motionärerna att den som avlägger examen för en högre körkortsklass skall kunna komplettera sin tidigare behörighet utan att avlägga en fullständig ny examen. Vid behov kan närmare bestämmelser intas i de läro- och kursplaner som förutsätts enligt 9 och 10 §§ körkortslagen.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 27 november 1992 respektive den 20 januari 1993 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningarna nr 7 respektive 17/1992-93. I anslutning till dessa ärenden har utskottet behandlat ltm Bert Häggbloms m.fl. lagmotion nr 67/1991-92, som remitterades till utskottet den 10 april 1992 samt ltm Jan Liljehages m.fl. hemställningsmotion nr 63/1991-92, som remitterades till utskottet den 3 april 1992.

Utskottet har enligt 23 § 2 mom. arbetsordningen avgett gemensamt betänkande om samtliga dessa initiativ.

Utskottet har i ärendet hört polismästaren Björn Andersson och trafikläraren Kjell Jährén.

Viceordföranden Sundback har fogat reservation till betänkandet.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Sune Eriksson, viceordföranden Sundback, ledamöterna Christer Jansson och Sirén samt ersättaren Sjöstrand (delvis).

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att lagtinget måtte anta de i framställningarna nr 7 och 17/1992-93 ingående lagförslagen i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG om ändring av körkortslagen

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 4 § 1 mom., 7 §, 11 § (*uteslutning*) d punkten, 13 §, 14 § 1 och 2 mom., 15 § 1 mom., 17 § 3 mom. 20 §, 32 § (*uteslutning*) b och c punkterna, 33 § 1 mom., 34 § 2 mom., 35 § 1 mom., 36 § 2 mom., 38 § 1 mom., 42 § 3 mom., 46 § 3 mom., 51 och 52 §§ samt 54 § b punkten i körkortslagen den 19 december 1991 (79/91) samt

fogas till 36 § nya 3 och 4 mom., till 46 § 1 mom. en ny e punkt, varvid nuvarande e punkten blir en ny f punkt, och till lagen nya 46 och 52a (*uteslutning*) §§, som följer:

4 §

Behörighet att framföra fordon anges i körkort på följande sätt:

Bokstav

Behörighet

A	motorcykel samt motorcykel med släpfordon
B	personbil, paketbil samt övriga fordon och fordonskombinationer, vilkas totalvikt är högst 3.500 kg och i vilka finns plats för högst åtta personer utom föraren, dock så att släpfordonets andel av totalvikten i en fordonskombination får utgöra högst 750 kg.
C	lastbil och annat fordon vars totalvikt överstiger 3.500 kg och i vilket finns plats för högst åtta personer utom föraren samt fordonskombinationer vilkas dragbil hör till denna klass om släpfordonets totalvikt är högst 750 kg (<i>uteslutning</i>).

- D buss och annat fordon i vilka finns plats för fler än åtta personer utom föraren samt fordonskombination med buss som dragbil, om släpfordonets totalvikt är högst 750 kg
- E fordonskombination som inte nämns under A-D
- T traktor (*uteslutning*), motorredskap, snöskoter och motordrivna anordningar jämte till dem kopplade släpfordon
-

7 och 11 §§

(Lika som i framställning nr 7/1992-93).

13 §

Den som inte önskar delta i förarutbildning för körkort av klass B i bilskola får själv ordna (*uteslutning*) undervisning under ledning av en *enligt denna paragraf* godkänd lärare. Vad här sägs gäller dock inte sådan *tilläggsundervisning (uteslutning)* för att erhålla körkort av klass B *som avses i 38 § 2 mom.* Undervisningen skall till sitt innehåll motsvara undervisningen enligt gällande läroplan och kursplan.

(2 mom. lika som i framställning nr 7/1992-93).

Polismyndigheten beviljar tillstånd för att få verka som lärare som avses i denna paragraf.

Landskapsstyrelsen beslutar om (*uteslutning*) examen för lärare som avses i denna paragraf.

14 §

Den som genomgår förarutbildning som avses i 12 och 13 §§ och som ytterligare vill förbättra sin körskicklighet får övningsköra under överinseende av en enligt 2 mom. godkänd person. (*Uteslutning*) *Eleven skall* kunna förete intyg från bilskolan eller av i 13 § avsedd lärare som visar att han erhållit sådan tillräcklig undervisning som av polismyndigheten fastställts för ändamålet.

(2 mom. lika som i framställning nr 7/1992-93).

15 §

Vid körundervisning och vid övningskörning anses läraren eller i 14 § 2 mom. avsedd person vara förare. Eleven anses dock *vara* förare när det är fråga om

- a) undervisning med motorcykel och eleven sitter ensam på fordonet eller övningskörning med motorcykel enligt bestämmelserna i 14 § 3 mom.,
 - b) övningskörning med fordon av klass D eller E samt när det är fråga om
 - c) tilläggsundervisning *enligt bestämmelserna i 38 § 2 mom.*
-

17 §

Examen ordnas av skolan och motorfordonsbyrån gemensamt. Till den som avlagt godkänd examen utfärdar motorfordonsbyrån ett förarbevis. Utfärdandet av förarbevis skall framskjutas med tre månader för den som under de två närmast föregående åren, räknat från dagen för godkänd examen, framfört *motorfordon utan körkort eller förarbevis.*

20 §

Tillstånd att upprätthålla bilskola kan förenas med villkor och begränsningar. Tillståndet utfärdas att gälla högst tio år (*uteslutning*).

32-36, 38 och 42 §§

(Lika som i framställning nr 7/1992-93).

46 och 46a §§

(Lika som i framställning nr 17/1992-93).

51 §

(Lika som 52 § i framställning nr 7/1992-93).

52 §

(Lika som 52a § i framställning nr 7/1992-93).

52a §

Nationellt eller internationellt körkort, som uppfyller bestämmelserna i vägtrafikavtalet i Genève av år 1949 eller avtalet i Wien av år 1968, berättigar inom gränserna för dess giltighet den som är stadigvarande bosatt i en stat ansluten till något av avtalen att framföra motordrivet fordon i landskapet under ett år från den dag körkortsinnehavaren anländer till ett nordiskt land, om han uppfyller ålderskravet för att framföra fordon av ifrågavarande fordonsklass.

Den som har i 1 mom. avsett körkort har rätt att erhålla körkort av klass B om han a) visar att han kört bil i ett nordiskt land under minst sex månader och

b) ansöker om körkort inom sex månader efter det att hans rätt att framföra fordon enligt 1 mom. upphört.

Andra än i 52 § 1 mom. eller i 1 mom. i denna paragraf nämnda körkort är inte giltiga i landskapet, om inte annat följer av internationella avtal. Polismyndigheten kan dock utfärda körkort av klasserna A eller B för högst ett år åt den som har körkort utfärdat i annat än i 1 mom. avsedd stat om han uppfyller för körkortsklassen fastställda hälsokrav och i 37 § c-e punkterna nämnda villkor.

Polismyndigheten kan åt den som enligt intyg av utrikesministeriet hör till diplomatkåren och som har utländskt körkort utfärda körkort som motsvarar det utländska körkortet utan att ny förarexamen krävs.

När åländskt körkort utfärdas enligt bestämmelserna i denna paragraf skall det utländska körkortet överlämnas till polismyndigheten. Detta körkort återlämnas på begäran när körkortsinnehavaren lämnar landskapet, varvid det åländska körkortet samtidigt skall överlämnas till polismyndigheten.

54 §

(Lika som i framställning nr 7/1992-93).

(Ikraftträdelsebestämmelsens 1 mom. lika som i framställning 7/1992-93).

(2 mom. uteslutes.)

Utskottet föreslår vidare

att Lagtinget måtte förkasta det i lagmotion nr 67/1991-92 ingående lagförslaget samt

att Lagtinget måtte förkasta hemställningsmotionen nr 63/1991-92 och meddela landskapsstyrelsen till kännedom vad utskottet anfört i betänkandets motivering.

Mariehamn den 25 februari 1993

På lagutskottets vägnar:

Ordförande

Sune Eriksson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson

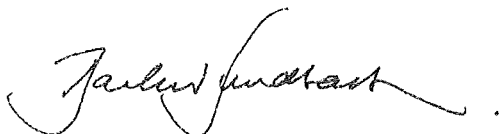
RESERVATION

Det är ett känt faktum att nya körkortsinnehavare utgör en högriskgrupp i trafiken. I det betänkande lagutskottet avgav i samband med landskapsstyrelsens berättelse för 1990 konstaterar lagutskottet att så också är fallet på Åland. Statistiskt drabbas unga förare av fler trafikolyckor än övriga trafikantgrupper. Unga förare är alltför ofta inblandade i dödsolyckor. Unga olycksdrabbade förare brister lätt i omdöme. En färdighet som normalt uppnås med ökande ålder och erfarenhet.

Under ärendets behandling har föreslagits att åldern för s.k. privatlärare skulle fastställas till lägst 25 år i paragraferna 13 och 14. Utskottets majoritet har dock avvisat detta förslag.

Undertecknad reserverar sig därför mot majoritetens beslut och anser att förslaget med 25 års åldersgräns för s.k. privatlärare är både klokt och ansvarsfullt och att det därför borde beaktas i den fortsatta behandlingen.

Mariehamn den 25 februari 1993

Barbro Sundback